

og það, sum onnur halda. Tá ber ekki til at lata sum einki, heldur Björn á Heygum.

Eitt nú tá lögmaður á sinni fór niður at samráðast við donsku stjórnina, og kravdi 2,7 mió. krónur í endurgjaldi. Tað gjörði hann eisini av sínum eintingum, og uttán at ráðfærda seg við Landsstýrið ella flokkin. Björn á Heygum heldur, at tað er ótrúligt, at slíkur maður hevur meirlutan í Sambandsflokkinum.

– Tú segði við danskt blað herfyri at lögmaður var ótilrokniligur og undirgravaði samráðingarnar í bankamálinum. Er vandi fyri, at sama skilið er eitt nú í marknatræti við bretar. Hann lurtar t.d. ikki eftir uttanlandsnevndini?

– Tað noyðdist eg at siga, tá hann útskrivar val, bert tí hann ikki hevði undirtøku í sínum lokalfelag. Tað er ikki hent í verðini áður, at ein leiðari skýtur so langt yvir mál, og tekur eitt heilt fólk sum gísla. Um tað ikki er ótilrokniligt, so veit eg ikki, sigur Björn á Heygum.

Tekur støðu við attaka onnur av ræði
Hann veit eisini, tá vit nevna tað, at lögmaður ikki hevur tikið eitt tilmáli frá uttanlandsnevndini til eftirtektar.

– Edmund Joensen tekur støðu, við at taka onnur av ræði, sigur hann.

– Kann tað ikki fáa avleiðingar fyri framtíðar oljuvinnuna, at lögmaður vil biða við útbjóðing á før-

oyskum øki til marknatrætan, sum hann ikki hevur megnað at greiða, er loyst?

– Avgjört. Hetta er ein álvarsigur trupulleiki. Um málið ikki verður loyst rímliga skjótt, missa oljufelgini áhugan fyri føroyska økinum og fara at venda sær aðrar vegir, og koma kanska ikki aftur.

– Her hevur hann eisini gruggað málið, so útlitini ikki eru betur enn í bankamálinum, sigur Björn á Heygum.

Lögmaður dámar ikki mannin

– Tað var eisini eitt bakkast fyri málið, at Árni Olafson var koyrdur frá sum formaður í Oljuráðleggingarnevndini. Grundgevingin sigst vera, at Edmund Joensen snøgt sagt ikki dámar mannin?

– Tað hevur verið tosað um hetta. Sera óheppið er tað eisini, av tí at Árni Olafson er ein kapasitetur í økinum, og at vit nú ongan mann hava, sum kann gera honum arbeiðið eftir. Hetta var ein skeiv og sera óheppin avgerð, sigur Björn á Heygum.

– Er stýrisskipanarlógin ikki nóg góð, tá lögmaður kann gera so nógvar feilir, uttan to at tað fær avleiðingar?

– Eingin lóg er frægari enn tey fólk, sum skulu umsitja hana. Megnar tann persónurin, ið situr ovast í leiðsluni, ikki at lyfta ta ábyrgð og tær uppgávur, sum er ein treyt fyri at lógin virk-

ar eftir ætlan, so gerst einki, sigur Björn á Heygum.

– eru føroysku politikarar ikki førir fyri at arbeiða undir nýggju skipanini?

– Jú, tað er ikki málið. Trupulleikar standast í slíkum føri, av tí at vit eru so myndugleikatrúgv og bundin av siðvenjing og lyndi. Tí er torført at hugsa øðrvísi enn vit altíð hava gjørt.

– Vit eru trek at taka avgerðir í politikki, og gera mistøk, kanska tí vit ikki eru nóg væl upplýst, og ikki fáa ta neyðugu vitanina aftanfyri hendingarnar. Tá er torført at taka støðu.

– Vit kunnu siga, at politiska skipanin ikki er nóg opin. Tað hevur ikki borið til at døma persónar, av tí at tað ikki kom fram, hvat teir gjördu.

– Tí sleppa politikarar ofta snikkaleysir frá skeivum avgerðum, sigur Björn á Heygum, sum fer aftur í 80 árinum sum dømi um, skeivleikar í politisku skipanini. Har visti eingin fyrr enn ov seint, at nakað var galið, júst tí at politiska skipanin var so afturlatin.

– Vit hava enn trupulleikar av slíkum slag, men nýggja skipanin er kortini munandi betur og tryggari.

– Nú eru reglur fyri ábyrgð í almennu umstíðingini, sum setur krøv til tann einstaka: Skal demokratið virka, noyðist skipanin at verða enn meira opin, enn hon er í dag.

– Fólkíð skal hava vitan, og miðlarnir eiga uppgávuna, at fáa alt fram, fyri at

almenningurin kann verða kunnadur um tað, sigur Björn á Heygum.

Tað hevur júst verið trupulleikin í t.d. bankamálinum, at Edmund Joensen ikki hevur sagt almenninginum um gongdina, men hevur latið aðrar í Lands-

stýrinum um tað. Hvat heldur Björn á Heygum um tað?

– Tað er ikki serliga mansligt at skulka sær undan ábyrgð, og á henda hátt lata aðrar verða skotbjálvar. Tað skilji eg als ikki, sigur Björn á Heygum.

Hann fer nú at halga sær

arbeiðið á advokatvirki sín- um fyribils, men tað er ikki óhugsandi, at hann stillar upp aftur í tinginum eina aðru ferð - og tað verður avgjört fyri Sambandsflokkin, sigur hann.

Ársverk og løntakarastørv

Mánadagsavrik

Enn einaferð hevur Óli Breckmann avdúkað, at hann ger við tøl, sum honum lystir. Í valfepuri blandar hann saman hugtøk til ein reypikocktail, sum í roynd og veru er talfusk

Mong hava upplivað at fáa ein lut – eina seymimaskinu, eitt sjónvarp ella ein bil – har altíð okkurt er galið. Tað visir seg at vera "ein mánadagslutur" – ein mánadagsmodellur.

Í føroyska blaðheiminum hava vit eisini ein mánadagsmodell. Tað er hitt endurreista Dagblaðið. Eins lítla og hitt gamla, ið máttir lúta fyri marknaðarkreftu-

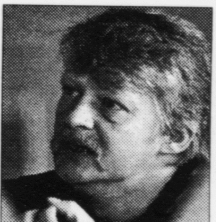
num, megna hetta nýggja at liva upp til tey góðsku-krøv, sum eru galdandi í blaðheiminum. Og fyrst og fremst megna tað ikki at liva upp til kravið um ikki medvitandi at skriva ósatt. Hetta fingi vit eitt talandi dømi um í Dagblaðnum frá 30. mars – mánadegnum.

Hjá Fólkaflakkinum er sjálvandi umráðandi – nú tað stundar til val – at sann-

føra fólk um, at tað í Føroyum gongur framá við sjeymilafetum. Og at hetta er fólkaflakksins politisku avrikum fyri at takka. Um útsagninar so tola eina nærri granskan er líkamikið. Bara tær tæna sínum endamáli.

Talfusk

Í eini roynd at lýsa øðiliga framburðin, brúkar Óli Breckmann talvurnar um

Bergur P. Dam

løgjaldingar í nýggjastu Hagtiðindum. Hann vil vera við, at Hagtiðindi vísa, at 3000 ársverk eru komin afturat síðan 1994. Blaðstjórin førir fram, at í framleiðsluvinnunum eru heili 1335 ársverk komin afturat og svarar hetta til ein vøkstur á uml 25%. Í privatu tænastuvinnunum sigur hann, at ársverkinu eru vaksin við 1468 ella uml. 20%. Sær

sjálvum líkum "gloymir" hann tøluni fyri almennar tænastur.

Síðan ger Óli Breckmann nógv burturúr at greiða frá, at vøksturin í veruleikanum er uppaftur størri enn hesi tøl benda á. Tí lönargjaldingarnar eru umroknaðar til ársverk. Tí er talan um "nógv størri tal av fólk, sum aftur eru farin at fáa eina inntøku, enn tey knapt 3000, sum hagtøluni fyri lönutjaldingar benda á". Men júst her kemur fuskio til sjónar.

Blinda eyga

Hagtøluni fyri lönutjaldingar lýsa júst ikki, hvussu nógv ársverk eru, men einans hvussu nógvir persónar hava fingið lön útgoldnað í vinnugreinini. Og fyri at ongin skal fara skeivur av hesum, er ein stór viðmerking, ið fyllir ein heilan teig í blaðnum, har greitt verður frá, nett hvat tøluni lýsa. Har verður m.a. sagt "Eithvert lönandi avrik verður her talt við sum eitt starv, óansað hvussu lítill upphæddin er, ið goldin verður í lön. Tvs. At nógv telur við sum starv, sum vit vanligi ikki kalla eitt starv, t.d. nógv ið verður gjørt "framhjá", "eyka", ella "við síðuna av", umframt tað sum fólk vanligi fáast við". Við stórum stánum verður víst til hesa viðmerking í talvuyvirkirftini. Niðurstøðan er also, at Óli Breckmann tulkar tøluni øvugt av tí tey veruliga vísa. Í veruleikanum er talið av

ársverkum væl minni enn talið av lönutjaldingum. Júst hvussu nógv minni ber ikki til at siga, men øll vita, at tað eru heilt nógv fólk í Føroyum, sum nærum ongantíð fáa eina fulla arbeiðsviku. Tað kunnu flestu tímaløntu tosað við um. Harafturat eru – serliga í tænastuvinnunum – nógv, sum hava partiðararbeiði. Hesar lönutjaldingar verða allar skrásettar og taldar við í yvirlitinum.

Medvitað villeiðing

So týðiliga fyrivarnini eru tikin í Hagtiðindum, kann ongin ivast í at Óli Breckmann medvitandi mistulkar talvurnar. Sjálvur setur hann eina lítla tølvi við greininu, og ger annars nógv burturúr at rekka upp tøl og prosentvøkstur – alt fyri at økja um trúvirði í greininu.

Tað er sjálvsagt, at ein politikari, sum stendur fyri vali, ynskir at lýsa sína støðu so góða sum gjørligt. Men beinleiðis at venda veruleikanum á høvdi og bera fram so villeiðandi propaganda – tað er ikki bert átaluvvert, men beinleiðis forkastligt.

Hetta lýsir Fólkaflakkin í einum nøtuhylki.

Bergur P. Dam

Ílla fór tann góða føroyska sakin

Ílla fór tann góða føroyska sakin – bankamálið. Aftan á almannakunngerðingina av bankakanningini vóru allir okkara kosnu politikarar samdir um, at føroyingar høvdu eina góða sak.

Og tað høvdu vit eisini, tí eyðsæð var, at bankakanningin týðiliga vísti, at føroysku politikararnir høvdu í grein í sínum máli um, at viðferðin, vit fingi, ikki var tann rætta.

Men viðferðin av málinum í Føroyum hevur verið sera klossut. Meðan danska

fólkatingið góða viku eftir, at bankakanningin varð almannakunngjörd hevði aðalorðskifti um málið, hevur okkara lögting einki gjørt við málið enn.

Løgtingið hevur biðað eftir útspælinum frá landsstýrinum. Men hvat blívur hetta útspælið av?

Best sum leikur fer, so ger lögmaður ikki matari, enn at skriva út val – at vera sama dag, sum fyrningarfrestin er úti!

Eftir hesa gerð vísti lögmaður seg kortini so fræg-

an, at hann boðaði frá, at hann ikki fór at standa á odda fyri samráðingunum. Tí er tað so lítið høpi í, at hann nú heldur seg vera foran fyri at standa á odda fyri samráðingunum – bara tí hann hevur fingið eina álitisvátan í Sambandsflokkinum.

Mín hugsan um hetta mál er greið: Latið málið liggja til eftir valið. Tað rætta nú at gera, er at stevna fyri at útseta fyrningarfrestina, og so at fara undir samráðingar eftir valið.

Tí tað er øllum púra greitt, at einki gott spyrst burtur úr samráðingum meðan valstríð er.

Eiríkur Lindenskov
valevni Javnaðarflokksins